

Betreft Herinrichting Loobeek De Haag
Quickscan flora en fauna

Ons kenmerk WPM068

Datum 13 februari 2013

Behandeld door Mw. E. Bosch-Thomas

1. Inleiding

Het waterschap Peel en Maasvallei is voornemens om langs een deel van de Loobeek, in de gemeente Venray, natuur te ontwikkelen. Daarbij vindt herinrichting plaats van de beek (meandering) en worden ook aangrenzende percelen op een meer natuurlijke wijze ingericht. De nieuw ontwikkelde natuur zal middels een bestemmingsplanwijziging planologisch worden vastgelegd.

De voorgenomen bestemmingsplanwijziging maakt binnen het plangebied verschillende werkzaamheden mogelijk die nadelige effecten kunnen hebben op planten- en diersoorten, wat betekent dat de Flora- en faunawet van toepassing kan zijn. Aanwezig groen zal plaatselijk moeten worden verwijderd om ruimte te maken voor hermeandering van de Loobeek. Tevens zullen graafwerkzaamheden plaatsvinden. Derhalve is een quickscan flora en fauna uitgevoerd, om vast te stellen of ter plaatse beschermde soorten aanwezig zijn, waarvoor de geplande bestemmingsplanwijziging negatieve gevolgen kan hebben.

2. Plangebied

De Loobeek stroomt ten westen van Venray en ten oosten en zuiden van Merselo. Het herin te richten gedeelte betreft momenteel slechts een beperkt traject van de beek. Dit beektraject en de bijbehorende, herin te richten percelen, is aangegeven in de afbeelding op de volgende pagina.

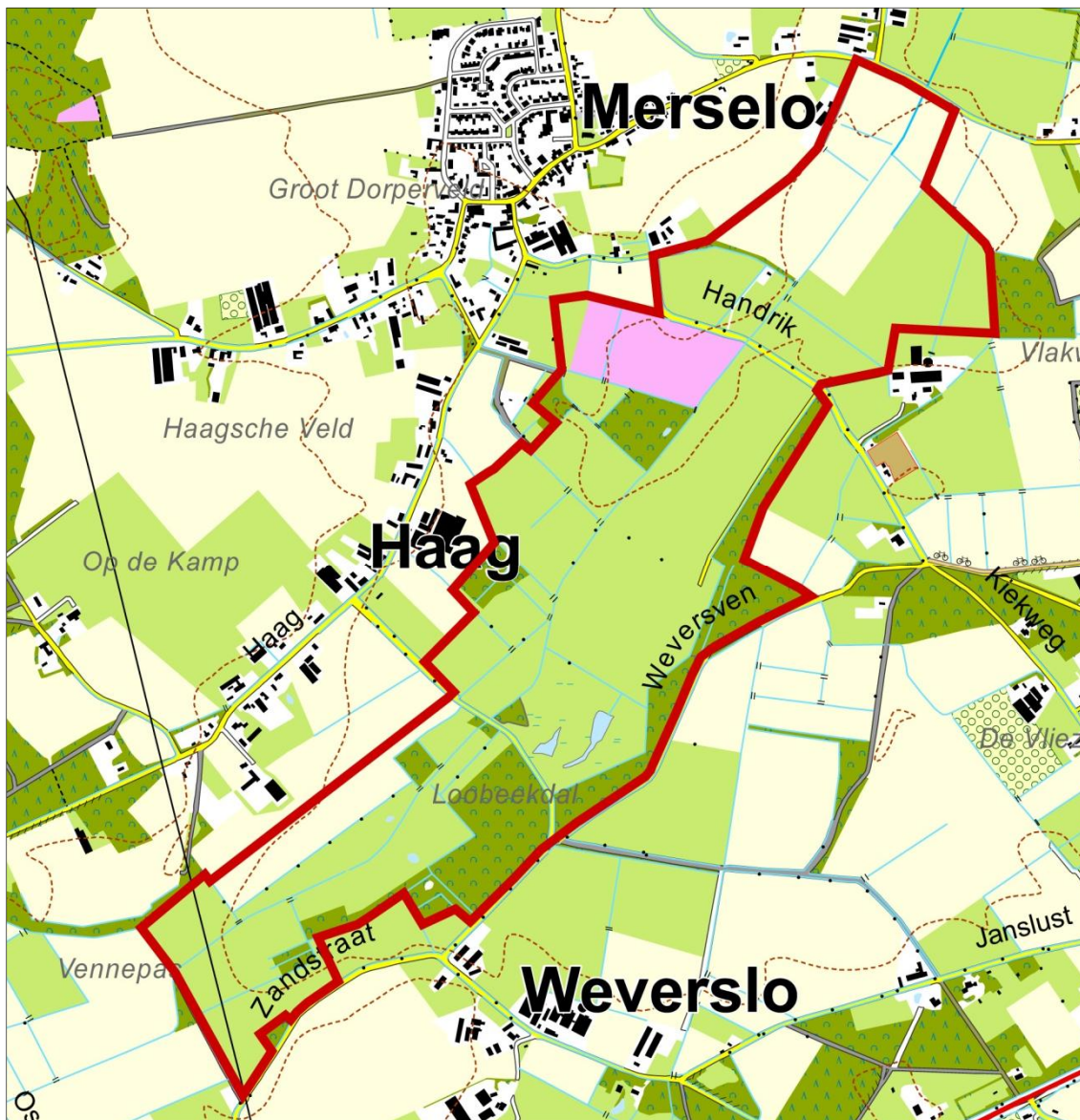
Het plangebied bevindt zich geheel in het buitengebied, en ligt globaal tussen de Zandstraat in het zuiden bij Weverslo en de Merseloseweg in het noorden bij Merselo. Het huidige gebruik van het plangebied is overwegend agrarisch en de Loobeek voert als een rechte beek, zonder begeleidende opgaande beplanting, door het landschap. Op verschillende plekken binnen of aangrenzend aan het plangebied zijn bosschages aanwezig. Ook zijn op enkele locaties houtsingels aanwezig, die loodrecht op de Loobeek gelegen zijn. Binnen het plangebied zijn veel secundaire sloten, greppels en watergangen aanwezig, die zorgen voor afvoer van water ten behoeve van het agrarisch gebruik.

3. Flora- en faunawet

De bescherming van zowel inheemse als uitheemse, in het wild levende dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet bevat een algemeen (passief) beschermingsregime voor aangewezen planten- en diersoorten. Daarnaast zijn in de Flora- en faunawet beschermde leefgebieden aangewezen voor de instandhouding van beschermde soorten. De Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn in onze nationale Flora- en faunawet geïmplementeerd.

Wat betreft de flora is het verboden om beschermde soorten uit te steken, te vernielen, te beschadigen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8 Flora- en faunawet). Ten aanzien van de fauna geldt dat het verboden is beschermde dieren in hun natuurlijke leefomgeving te doden of te verwonden, opzettelijk te verontrusten of voortplantingsplaatsen (bijvoorbeeld nesten) te verstoren, te beschadigen of weg te nemen (artikel 9 t/m 13 Flora- en faunawet).

Afbeelding 1: Plangebied voor natuurontwikkeling langs de Loobeek (bron topografie: Dienst voor het kadaster en openbare registers Apeldoorn, 2012).

Voor het verrichten van ingrepen die een nadelig effect hebben op beschermde flora en fauna is in principe een ontheffing ex. artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In het Besluit van 10 september 2004 (AMvB artikel 75) wordt onderscheid gemaakt in de algemeenheid van soorten en de noodzaak tot ontheffingsaanvraag. De beschermde soorten zijn hiertoe ingedeeld in een drietal categorieën (tabellen):

1. Algemeen beschermde soorten.
2. 'Overige' soorten.
3. Streng beschermde soorten: soorten van bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, soorten van bijlage I van de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet en alle vogelsoorten.

Bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, zoals de geplande natuurontwikkeling kan worden geclassificeerd, is voor algemeen beschermde soorten geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Ook voor overige soorten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden, mits gewerkt kan worden conform een door de Minister van LNV (EL&I) goedgekeurde gedragscode.

Voor streng beschermde soorten zal altijd een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd moeten worden wanneer deze negatieve effecten dreigen te ondervinden van de voorgenomen ingreep.

Hierbij geldt echter, dat voor vogelsoorten en voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn geen ontheffing kan worden verleend voor het optreden van negatieve effecten als gevolg van ruimtelijke ontwikkeling. Er is voor deze groep van soorten alleen een ontheffing mogelijk voor belangen die zijn vermeld in de Europese Vogelrichtlijn, dan wel Habitatrichtlijn. Negatieve effecten bij ruimtelijke ingrepen dienen derhalve geheel voorkomen te worden.

Aanvullend geldt voor vogels, dat bij vaststelling van de gedragscode voor de bouw- en ontwikkelingssector in 2009 tevens een lijst is vastgesteld met vogelsoorten waarvan het nest gedurende het gehele jaar beschermd is. Het betreft een lijst met circa tachtig soorten. Voor het merendeel van deze soorten geldt dat bij het verloren gaan van een nest middels een omgevingsscan aangetoond dient te worden dat de soort in de directe omgeving geschikt biotoop voor een nieuw nest kan vinden. Is dat het geval, dan kan de ingreep doorgang vinden. Voor een klein deel van de soorten geldt dat het nest strikt beschermd is. Bij het verloren gaan van een nestplaats dient een nieuwe (kunstmatige) nestplaats aangeboden te worden, zodat de vaste rust- en verblijfplaats behouden blijft in de directe omgeving.

4. Beschermden soorten binnen en nabij het plangebied

Om een indruk te verkrijgen van de aanwezige natuurwaarden in en nabij het plangebied, is een literatuuronderzoek uitgevoerd. Daarbij zijn de karteringsgegevens van de provincie Limburg geraadpleegd en zijn de beschikbare gegevens bij het Natuurloket opgevraagd (via waterschap Peel en Maasvallei).

4.1 Provincie Limburg

De provincie Limburg beschikt over gegevens ten aanzien van vaatplanten en (minder algemeen voorkomende) broedvogels die tijdens provinciale karteringen worden verzameld. Bij deze karteringen worden alleen gegevens verzameld in het buitengebied; de bebouwde kom van dorpen en steden wordt niet onderzocht.

Binnen het plangebied heeft de meest recente broedvogelkartering plaatsgevonden in 2004. Hiermee zijn de gegevens in het kader van de Flora- en faunawet in principe verouderd (maximale "houdbaarheid" vijf jaar). Voor de volledigheid is toch nagegaan of bij deze kartering binnen het plangebied broedvogelsoorten zijn waargenomen, die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland of waarvan het nest permanent beschermd is. Deze soorten zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 1: Bijzondere broedvogelsoorten waargenomen tijdens de provinciale kartering in 2004.

Vogelsoort	FF-wet*	Rode Lijst**	Nestplaats***
Boomklever (<i>Sitta europaea</i>)	3	-	OS
Boomkruiper (<i>Certhia brachydactyla</i>)	3	-	OS
Ekster (<i>Pica pica</i>)	3	-	OS
Glanskop (<i>Parus palustris</i>)	3	-	OS
Groene specht (<i>Picus viridis</i>)	3	KW	OS
Grote bonte specht (<i>Dendrocopos major</i>)	3	-	OS
Kleine bonte specht (<i>Dendrocopos minor</i>)	3	-	OS
Kneu (<i>Carduelis cannabina</i>)	3	GE	-
Koekoek (<i>Cuculus canorus</i>)	3	KW	-
Matkop (<i>Parus montanus</i>)	3	GE	-
Spotvogel (<i>Hippolais icterina</i>)	3	GE	-
Zwarte kraai (<i>Corvus corone</i>)	3	-	OS
Zwarte specht (<i>Dryocopus martius</i>)	3	-	OS

* FF-wet: 3 = streng beschermde soort conform tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Rode Lijst: GE = status gevoelig, KW = status kwetsbaar.

*** Nestplaats: OS = omgevingsscan vereist bij verloren gaan nest.

De meest recente provinciale florakartering heeft plaatsgevonden in 2003, zodat ook deze gegevens in het kader van de Flora- en faunawet inmiddels verouderd zijn. Desondanks is nagegaan of bij de kartering beschermde plantensoorten binnen het plangebied zijn waargenomen. De enige beschermde soort die binnen de begrenzing van het plangebied is aangetroffen, is de gewone dotterbloem (*Caltha palustris*; tabel 1, AMvB artikel 75). In de directe omgeving van het plangebied is daarnaast de wilde marjolein (*Origanum vulgare*; tabel 2, AMvB artikel 75) waargenomen.

4.2 Natuurloket

Diverse organisaties die zich bezig houden met het verzamelen van waarnemingsgegevens en tevens gerichte inventarisaties van gebieden of soorten uitvoeren, leveren hun informatie aan het Natuurloket, onderdeel van de Nationale Databank Flora en fauna (NDFF). De aangeleverde gegevens worden door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd, zodat de NDFF een betrouwbaar en zo compleet mogelijk overzicht bevat van voorkomende soorten.

Bij het Natuurloket blijken voor het plangebied en de directe omgeving gegevens beschikbaar voor de soortgroepen vogels, amfibieën, vissen, zoogdieren en planten (km-hokgegevens). Het betreft voor de meeste groepen, met uitzondering van de soortgroep vogels, slechts een beperkt aantal gegevens, die veelal reeds verouderd zijn.

Voor de soortgroep vogels zijn in de onderstaande tabel de gegevens opgenomen van soorten, die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland of waarvan het nest permanent beschermd is. Tevens is aangegeven in welk jaar de meest recente waarneming van deze soort gedaan is binnen het plangebied.

Tabel 2: Bij het Natuurloket verzamelde waarnemingen van bijzondere vogelsoorten binnen het plangebied voor de periode 2002-2012.

Vogelsoort	Waargenomen	FF-wet*	Rode Lijst**	Nestplaats***
Blauwe kiekendief (<i>Circus cyaneus</i>)	2010	3	GE	-
Blauwe reiger (<i>Ardea cinerea</i>)	2010	3	-	OS
Boerenwaluw (<i>Hirundo rustica</i>)	2012	3	GE	OS
Bonte vliegenvanger (<i>Ficedula hypoleuca</i>)	2004	3	-	OS
Boomklever (<i>Sitta europaea</i>)	2010	3	-	OS
Boomkruiper (<i>Certhia brachydactyla</i>)	2010	3	-	OS
Boomvalk (<i>Falco subbuteo</i>)	2006	3	KW	SB
Bosuil (<i>Strix aluco</i>)	2009	3	-	OS
Buizerd (<i>Buteo buteo</i>)	2011	3	-	SB
Ekster (<i>Pica pica</i>)	2006	3	-	OS
Gekraagde roodstaart (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	2006	3	-	OS
Glanskop (<i>Parus palustris</i>)	2004	3	-	OS
Grauwe vliegenvanger (<i>Muscicapa striata</i>)	2009	3	GE	OS
Groene specht (<i>Picus viridis</i>)	2010	3	KW	OS
Grote bonte specht (<i>Dendrocopos major</i>)	2010	3	-	OS
Grote gele kwikstaart (<i>Motacilla cinerea</i>)	2007	3	-	SB
Havik (<i>Accipiter gentilis</i>)	2009	3	-	SB
Kerkuil (<i>Tyto alba</i>)	2004	3	KW	SB
Kleine bonte specht (<i>Dendrocopos minor</i>)	2009	3	-	OS
Kneu (<i>Carduelis cannabina</i>)	2004	3	GE	-
Koekoek (<i>Cuculus canorus</i>)	2009	3	KW	-
Koolmees (<i>Parus major</i>)	2010	3	-	OS
Kramsvogel (<i>Turdus pilaris</i>)	2010	3	GE	-
Matkop (<i>Parus montanus</i>)	2009	3	GE	-

Vogelsoort	Waargenomen	FF-wet*	Rode Lijst**	Nestplaats***
Nachtegaal (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	2005	3	KW	-
Ooievaar (<i>Ciconia ciconia</i>)	2005	3	-	SB
Paapje (<i>Saxicola rubetra</i>)	2002	3	BE	-
Patrijs (<i>Perdix perdix</i>)	2009	3	KW	-
Ransuil (<i>Asio otus</i>)	2004	3	KW	SB
Ringmus (<i>Passer montanus</i>)	2010	3	GE	-
Sperwer (<i>Accipiter nisus</i>)	2008	3	-	SB
Spotvogel (<i>Hippolais icterina</i>)	2007	3	GE	-
Spreeuw (<i>Sturnus vulgaris</i>)	2010	3	-	OS
Steenuil (<i>Athene noctua</i>)	2010	3	KW	SB
Tapuit (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	2007	3	BE	OS
Torenvalk (<i>Falco tinnunculus</i>)	2009	3	-	OS
Veldleeuwerik (<i>Alauda arvensis</i>)	2006	3	GE	-
Wielewaal (<i>Oriolus oriolus</i>)	2007	3	KW	-
Zomertortel (<i>Streptopelia turtur</i>)	2003	3	KW	-
Zwarte kraai (<i>Corvus corone</i>)	2010	3	-	OS
Zwarte mees (<i>Parus ater</i>)	2004	3	-	OS
Zwarte roodstraat (<i>Phoenicurus ochruros</i>)	2004	3	-	OS
Zwarte specht (<i>Dryocopus martius</i>)	2004	3	-	OS

* FF-wet: 3 = streng beschermde soort conform tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Rode Lijst: BE = status bedreigd, GE = status gevoelig, KW = status kwetsbaar.

*** Nestplaats: OS = omgevingsscan vereist bij verloren gaan nest, SB = nestplaats strikt beschermd.

De overige waargenomen beschermde soorten volgens de gegevens van het Natuurloket zijn opgenomen in onderstaande tabel 3. Het betreft slechts een zeer beperkt aantal waarnemingen.

Tabel 3: Bij het Natuurloket verzamelde waarnemingen van overige beschermde soorten binnen en nabij het plangebied voor de periode 2002-2012.

Soort	Waargenomen	FF-wet*	Rode Lijst**
Amfibieën			
Alpenwatersalamander (<i>Triturus alpestris</i>)	2010	2	-
Poelkikker (<i>Rana lessonae</i>)	2005	3	-
Zoogdieren			
Das (<i>Meles meles</i>)	2005	3	-
Eekhoorn (<i>Sciurus vulgaris</i>)	2006	2	-
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	2006	3	-
Gewone grootoorvleermuis (<i>Plecotus auritus</i>)	2003	3	-
Gewone of grijze grootoorvleermuis (<i>Plecotus spp.</i>)	2003	3	-
Planten			
Jeneverbes (<i>Juniperus communis</i>)	2003	2	GE
Vissen			
Kleine modderkruiper (<i>Cobitis taenia</i>)	2010	2	-

* FF-wet: 2 = 'overige' beschermde soort conform tabel 2, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet, 3 = streng beschermde soort conform tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Rode Lijst: GE = status gevoelig.

5. Analyse en effectbeoordeling

Uit de literatuurgegevens blijken binnen en/of in de directe nabijheid van het plangebied diverse beschermde soorten voor te komen. In dit hoofdstuk wordt per soortgroep nagegaan welke functie het plangebied voor de voorkomende soorten vervult en welke effecten de geplande natuurontwikkeling zal hebben op de voorkomende beschermde soorten. Daartoe wordt allereerst kort de geplande natuurontwikkeling in het plangebied beschreven.

5.1 Voorgenomen ingrepen

De Loobeek zal bij de geplande herinrichting grotendeels een nieuwe, meer natuurlijke loop krijgen. Dat betekent dat een nieuw loop wordt gegraven en dat de bestaande loop over een grote lengte zal worden gedempt. Daarnaast zal op twee locaties de bestaande loop van de Loobeek niet geheel worden gedempt. Deze oude beekdelen blijven in verbinding met de nieuwe loop, maar krijgen de kans om langzaamaan te verlanden. De nieuwe loop van de beek is voornamelijk zodanig gekozen, dat kap van bomen niet noodzakelijk is. Bij nadere detaillering en uitwerking van het inrichtingsontwerp kan dit alsnog noodzakelijk blijken.

Direct langs de Loobeek op de zuidelijke oever zal, met in acht neming van een obstakelvrije zone ten behoeve van onderhoud, vervolgens over vrijwel de gehele lengte bos worden aangeplant.

Binnen de herin te richten percelen worden verschillende van de momenteel aanwezige greppels en sloten gedempt. Hierdoor zal het gebied vernatten, waarbij met name vochtig tot nat grasland, moeraszones en broekbos wordt nagestreefd. Binnen de graslanden wordt op verschillende plekken singelbeplanting aangebracht, karakteristiek voor het beemdenlandschap dat in vroeger tijden langs de Loobeek aanwezig was.

Momenteel bevindt zich binnen het plangebied één poel. Deze kan, afhankelijk van de uiteindelijke, exacte nieuwe loop van de Loobeek gehandhaafd blijven. Wanneer dit niet het geval blijkt, dan zal een nieuwe poel worden aangelegd ter vervanging van de poel die verloren gaat.

5.2 Analyse vogelsoorten

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied komen diverse vogelsoorten voor, waaronder ook soorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland en soorten waarvan het nest permanent beschermd is of waarvoor een omgevingsscan moet plaatsvinden wanneer het nest verloren gaat. Het betreft daarbij vogelsoorten van diverse landschapstypen: weide- en akkervogels, vogels van kleinschalig, parkachtig landschap en bosvogels.

Voor al de gemelde vogelsoorten blijft binnen het plangebied geschikt broedbiotoop gehandhaafd. Daarbij kunnen wel lichte verschuivingen optreden. Aangezien er, door aanleg van bos en houtsingels, een meer gesloten landschap ontstaat, worden delen van het plangebied minder geschikt voor vogels die broeden in grootschalige, open weidegebieden (bijvoorbeeld Kievit). Voor andere soorten zorgt de toenemende beslotenheid van het landschap er juist voor, dat het gebied meer geschikt wordt als broedgebied (bijvoorbeeld groene specht, nachtegaal en patrijs). Aangenomen mag worden, dat het nieuwe terreingebruik als natuurgebied, niet zal leiden tot negatieve effecten op de broedvogelstand in de omgeving.

Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden kunnen wel tijdelijk effecten optreden op vogels. Negatieve effecten kunnen optreden om de volgende redenen:

- Ten behoeve van de natuurontwikkeling is plaatselijk het verwijderen van aanwezige begroeiing, het uitvoeren van graafwerkzaamheden en het aanbrengen van grond (demping sloten) noodzakelijk. Wanneer deze werkzaamheden plaatsvinden tijdens het broedseizoen, kan dit leiden tot verstoring van grondbroedende vogels of zelfs het verloren gaan van nesten/broedsels.
- Indien ten behoeve van de natuurontwikkeling toch de kap van bomen noodzakelijk is, dan kunnen permanent beschermde nesten van vogels verloren gaan. Bomen kunnen immers nestholten of vaste nestplaatsen (bijvoorbeeld roefvogelnesten) bevatten. De aanwezigheid van permanent beschermde nesten dient voorafgaand aan de kap onderzocht te worden.

5.3 Analyse amfibieën

In de bestaande poel langs de Loobeek, gelegen ten zuidwesten van de kruising van de Loobeek met de weg Weverslo, kunnen alpenwatersalamander (tabel 2, AMvB artikel 75) en poelkikker (tabel 3, AMvB artikel 75) voorkomen, zo blijkt uit de gegevens van het Natuurloket. Naar verwachting zal de poel gehandhaafd blijven bij de geplande herinrichting van het gebied. Blijkt dit uiteindelijk niet mogelijk, dan wordt een nieuwe poel gerealiseerd, zodat geschikt voortplantingsbiotoop voor beide amfibieën aanwezig blijft binnen het plangebied. Het landbiotoop voor de beide soorten zal door de geplande ontwikkelingen verbeteren ten opzichte van de huidige situatie door een toenemende kleinschaligheid van het landschap (schuilmogelijkheden) en een extensiever beheer.

Tijdens de uitvoering van de herinrichting kunnen wel negatieve effecten optreden op de aanwezige beschermde amfibieën. Beide soorten overwinteren voornamelijk op land, waarbij zij onder de grond, onder stenen of onder dood hout wegkruipen in bosjes, bosschages, struwelen en houtsingels. Vinden er gedurende het overwinteringsseizoen (november-maart) werkzaamheden plaats binnen dergelijke biotopen in de nabijheid van de poel, dan is het mogelijk dat daarbij overwinterende amfibieën worden verstoord, of zelfs gedood. Gedurende het voortplantingsseizoen en de zomerperiode (maart-oktober) zijn alpenwatersalamanders en poelkikkers en hun larven voornamelijk in en bij het voortplantingswater te vinden. In deze perioden kunnen werkzaamheden aan de bestaande poel binnen het plangebied dan ook leiden tot negatieve effecten op beschermde amfibieën.

5.4 Analyse zoogdieren

Enkele keren is binnen het plangebied een waarneming van de das (tabel 3, AMvB artikel 75) gemeld. Burchtlocaties zijn echter, zo blijkt uit inventarisatiegegevens van de vereniging Das & Boom die het waterschap heeft opgevraagd, niet aanwezig in het plangebied. Veder is éénmaal een waarneming van de eekhoorn (tabel 2, AMvB artikel 75) gemeld. Nesten zijn niet waargenomen, maar kunnen aanwezig zijn binnen de grotere bosschages binnen het plangebied. Wel zijn daarnaast waarnemingen gemeld van vleermuizen (tabel 3, AMvB artikel 75). De bever (*Castor fiber*; tabel 3, AMvB artikel 75) tenslotte, komt op verschillende locaties binnen het beheersgebied van waterschap Peel en Maasvallei voor. Langs de Loobeek is de soort echter nog nooit waargenomen. Het waterschap monitort het voorkomen van de bever.

De toenemende kleinschaligheid van de in te richten percelen en de ontwikkeling van de doorgaande bosstrook langs de Loobeek zullen voor de das, de eekhoorn en voor vleermuizen zorgen voor een optimalisatie van het leefgebied. Negatieve effecten als gevolg van de nieuwe inrichting zullen dan ook niet optreden. In de toekomst kan het beekdal daarnaast ook geschikt worden als leefgebied voor de bever.

Voor de das en de eekhoorn zijn evenmin negatieve effecten te verwachten als gevolg van de herinrichtingswerkzaamheden. Dassenburchten zijn voor zover bekend niet aanwezig binnen het plangebied, zodat geen verstoring of vernietiging van vaste verblijfplaatsen van de das zal optreden. Eekhoornnesten worden slechts verwacht in de grotere bosschages. Hier zal geen kap van bomen plaatsvinden.

Grootoorvleermuizen kunnen, voornamelijk in de zomer, verblijven in boomholten en -spleten. Blijkt kap van bomen noodzakelijk om de werkzaamheden uit te kunnen voeren, dan is het mogelijk dat verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan.

5.5 Analyse planten

In en nabij het plangebied komen, zo blijkt uit het literatuuronderzoek, drie beschermde plantensoorten voor: gewone dotterbloem (tabel 1, AMvB artikel 75), jeneverbes (tabel 2, AMvB artikel 75) en wilde marjolein (tabel 2, AMvB artikel 75). Alleen de gewone dotterbloem blijkt daadwerkelijk binnen de begrenzing van het plangebied waargenomen. Ook voor wilde marjolein kunnen binnen het plangebied geschikte groeiplaatsen aanwezig zijn, bestaande uit iets ruigere, drogere bermvegetaties langs zonnige bosranden en langs droge graslanden. Voor jeneverbes is het plangebied niet geschikt: deze soort komt voor op droge, zandige en stenige groeiplaatsen, bijvoorbeeld in heideterreinen. Dergelijke biotopen ontbreken in het plangebied.

Voor de gewone dotterbloem, die voorkomt in natte graslanden, moeras(bos) en langs oevers van beken, zal de herinrichting leiden tot een toename van geschikte groeiplaatsen. Vernatting van het plangebied is minder gunstig voor de wilde marjolein, maar er blijven naar verwachting voldoende drogere delen aanwezig om behoud van geschikte groeiplaatsen binnen het plangebied te garanderen.

Tijdens de herinrichtingswerkzaamheden bestaat wel de kans dat bestaande groeiplaatsen van de gewone dotterbloem verloren gaan. Deze soort kan momenteel op verschillende plekken aanwezig zijn langs de Loobeeek en de overige watergangen in het gebied. Daar waar watergangen gedempt worden, kunnen derhalve groeiplaatsen verloren gaan.

Voor de wilde marjolein worden tijdens de werkzaamheden geen negatieve effecten verwacht. Binnen de drogere delen (bermen) van het plangebied en aan de bestaande bosranden zullen geen werkzaamheden plaatsvinden, zodat eventueel aanwezige groeiplaatsen van de wilde marjolein worden ontzien.

5.6 Analyse vissen

De enige beschermde vissoort die in de Loobeeek is vastgesteld, is de kleine modderkruiper (tabel 2, AMvB artikel 75). Kleine modderkruipers komen voor in stromende tot stilstaande wateren met waterplanten en een fijn bodemsubstraat, waarin zij kunnen wegkruipen als ze niet actief zijn. Zowel in de Loobeeek als in de overige watergangen in het plangebied kunnen kleine modderkruipers voorkomen.

Ondanks dat verschillende watergangen gedempt zullen worden, zal binnen het plangebied voldoende geschikt leefgebied voor de kleine modderkruiper aanwezig blijven. De hermeandering van de Loobeeek kan daarbij een positief effect hebben, aangezien meer variatie ontstaat in microhabitats binnen de beek, zowel wat betreft stroomsnelheid als wat betreft afzet van substraat op de bodem.

Het dempen van (delen van) watergangen kan daarentegen wel een negatief effect hebben op de kleine modderkruiper. Zonder voorzorgsmaatregelen, kunnen kleine modderkruipers gemakkelijk gedood worden als ze worden bedolven door ingebrachte grond. Dat is zeker het geval wanneer het dempen plaatsvindt in periodes waarin de kleine modderkruiper niet actief is en verscholen zit in de waterbodem (watertemperatuur <10°C).

6. Conclusies en aanbevelingen

Uit het voorgaande hoofdstuk is gebleken, dat de herinrichtingswerkzaamheden kunnen leiden tot negatieve effecten op verschillende beschermde soorten. In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke maatregelen getroffen kunnen worden om deze effecten zoveel mogelijk te beperken of te voorkomen. Daarbij is zoveel mogelijk aangesloten bij de werkwijzen zoals beschreven in de Gedragscode Flora- en faunawet van de Unie van Waterschappen (2012). Tevens wordt aangegeven of een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet noodzakelijk is om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

6.1 Aanbevelingen vogels

Bij het verwijderen van begroeiing, graafwerkzaamheden en eventuele kap van bomen kunnen broedende vogels verstoord worden. Dergelijke werkzaamheden moeten dan ook buiten het broedseizoen, dat globaal duurt van half maart tot half juli, worden uitgevoerd. Is dit niet mogelijk, dan dient het werkterrein door een ecooloog gecontroleerd te worden om vast te stellen dat geen sprake is van broedende vogels. Zijn deze wel aanwezig, dan kunnen de werkzaamheden niet worden uitgevoerd totdat de jongen het nest hebben verlaten. Voor de voorgenomen ingrepen kan voor verstoring van broedende vogels geen ontheffing van de Flora- en faunawet worden verkregen.

Daarnaast dient bij kap van bomen vastgesteld te worden of permanent beschermde nestplaatsen van vogels aanwezig zijn in deze bomen. Derhalve dient voorafgaand aan de kap een inspectie plaats te vinden door een ecooloog. Deze kan tevens de omgevingsscan uitvoeren voor soorten waarvoor dit verplicht is.

6.2 Aanbevelingen amfibieën

In de nabijheid van de bestaande poel dient rekeningen gehouden te worden met de aanwezigheid van alpenwatersalamander en poelkikker. Gedurende de overwinteringsperiode (november-maart) dienen hier dan ook geen werkzaamheden plaats te vinden aan geschikte overwinteringsplekken (bosschages, struweel, houtsingels). Zo wordt voorkomen dat overwinterende dieren worden verstoord of gedood.

Wanneer werkzaamheden noodzakelijk zijn aan de bestaande poel, dan dient hierbij rekening gehouden te worden met het voortplantingsseizoen. Werkzaamheden dienen daarom niet plaats te vinden in de periode maart-oktober. Wanneer de aanwezige poel in zijn geheel gedempt moet worden, dan wordt tevens aanbevolen hierbij gefaseerd te werk te gaan. De nieuw aan te leggen poel dient daarbij eerst gerealiseerd te worden. Gedurende het groeiseizoen volgend op de aanleg, kan in en bij de nieuwe poel water- en oevervegetatie tot ontwikkeling komen, zodat deze geschikt wordt als voortplantingswater voor de beschermde amfibieënsoorten. In de daaropvolgende winter kan de oude poel gedempt worden.

Wanneer de boven beschreven voorzorgsmaatregelen in acht genomen worden in de nabijheid van de bestaande poel, dan is een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet niet nodig voor de alpenwatersalamander en de poelkikker. De voorzorgsmaatregelen dienen opgenomen en uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol.

6.3 Aanbevelingen zoogdieren

Voor de soortgroep zoogdieren geldt, dat de herinrichtingswerkzaamheden mogelijk kunnen leiden tot negatieve effecten op grootoorvleermuizen, wanneer de kap van bomen noodzakelijk blijkt. Te kappen bomen dienen dan ook geïnspecteerd te worden op de aanwezigheid van holten en spleten, welke moeten worden onderzocht op vleermuizen. Blijken daadwerkelijk vleermuizen aanwezig, dan zal moeten worden ingeschat, of in de directe omgeving voldoende alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn. Is dit het geval, dan is kap van de bomen onder voorwaarden alsnog mogelijk. Blijken geen geschikte vervangende verblijfplaatsen aanwezig, dan dienen de bomen behouden te blijven, of moeten kunstmatige voorzieningen getroffen worden. Bij de kap van bomen dient dan ook een ecooloog betrokken te worden die gespecialiseerd is in vleermuizen.

Het is niet mogelijk om voor het permanent verloren gaan van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen een ontheffing te verkrijgen van de Flora- en faunawet voor de voorgenomen ingrepen. Mitigerende en/of compenserende maatregelen dienen dan ook uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol wanneer daadwerkelijk verblijfplaatsen verloren dreigen te gaan.

6.4 Aanbevelingen planten

Bij het dempen van (delen van) watergangen kunnen groeiplaatsen van de gewone dotterbloem verloren gaan. Ondanks dat op andere plekken geschikte groeiplaatsen gehandhaafd blijven en nieuwe groeiplaatsen ontstaan, wordt op grond van het principe 'zorgvuldig handelen' uit de Flora- en faunawet aanbevolen om voorafgaand aan het dempen van watergangen eventueel aanwezige exemplaren van de gewone dotterbloem te verplaatsen naar delen van watergangen waar geen werkzaamheden plaatsvinden.

Een ontheffing voor het incidenteel verloren gaan van exemplaren van de gewone dotterbloem is niet noodzakelijk. Voor algemeen beschermde soorten geldt een algemene ontheffing van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, mits zorgvuldig wordt gehandeld.

6.5 Aanbevelingen vissen

Om te voorkomen dat bij het dempen van watergangen kleine modderkruipers worden gedood, dienen verschillende voorzorgsmaatregelen in acht genomen te worden. Allereerst dienen dergelijke werkzaamheden alleen plaats te vinden, wanneer kleine modderkruipers actief zijn. Dat betekent dat het dempen van watergangen niet dient plaats te vinden bij watertemperaturen onder 10°C en bij voorkeur wordt uitgevoerd in de periode 15 juli tot 1 november (buiten voortplantingsperiode). Het dempen dient vervolgens (globaal) op de volgende wijze plaats te vinden, onder begeleiding van een ecooloog gespecialiseerd in vissen:

- Bij de hermeandering van de Loobeek wordt rekening gehouden met de kleine modderkruiper. Voordat de oude beekloop wordt gedempt, wordt deze preventief (elektrisch) afgevist. Kleine modderkruipers (en andere dieren) worden overgezet naar benedenstroomse delen van de beek om zoveel mogelijk te voorkomen dat dieren weer het werkgebied inzwemmen. Demping vindt vervolgens plaats in de richting van de nieuwe meanders (van bovenstrooms naar benedenstrooms), zodat eventueel achter gebleven dieren kunnen ontsnappen.
- Te dempen secundaire watergangen dienen eveneens afgevist te worden. Kleine modderkruipers (en andere dieren) dienen te worden overgezet naar andere geschikte (delen van) watergangen, waar geen werkzaamheden zullen plaatsvinden.

Voor de herinrichting van de Loobeek en het dempen van de secundaire watergangen dient een gedetailleerd ecologisch werkprotocol opgesteld te worden, dat als leidraad dient voor uitvoering van de werkzaamheden. In dat geval is de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet nodig.